
Vergaderjaar 2008–2009

21501-20

Europese Raad

Nr. 400

**BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN BUITEN-
LANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 oktober 2008

Graag bieden wij u hierbij, mede namens de minister-president, de geannoteerde agenda aan van de Europese Raad van 15 en 16 oktober 2008.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Economische en financiële situatie

– Versterking van de financiële stabiliteit

«De recente onrust op de financiële markten toont aan dat het einde van de kredietcrisis nog niet in zicht is. Financiële instellingen moeten wereldwijd hun aangetaste kapitaalpositie herstellen. Dit kost tijd en beïnvloedt de kredietverstrekking nadelig.

De Europese Raad zal de situatie in de financiële sector bespreken. Nederland heeft steeds aangedrongen op een gecoördineerde aanpak van de EU ter bevordering van de financiële stabiliteit. In dit licht vindt Nederland het belangrijk dat de EU de *Immediate responses to the financial turmoil*, de *Roadmap on Financial Supervision* en de *Actions taken in response to the Financial turmoil* volgens plan implementeert. De samenwerking tussen de toezichthouders binnen en buiten de EU moet geïntensifieerd worden.

Hiernaast heeft Nederland in de afgelopen weken een aantal suggesties gedaan om te komen tot een gecoördineerde aanpak om de stabiliteit van het financiële stelsel te borgen. De door Nederland gesuggereerde aanpak betrof een collectieve aankondiging dat alle lidstaten bereid zijn om, wanneer dat nodig zou zijn, kapitaalinjecties te plegen in op zich gezonde financiële instellingen die door de uitzonderlijke omstandigheden in te grote moeilijkheden dreigen te geraken. Het gaat daarbij nadrukkelijk om nationale middelen, die nationaal worden in gezet. Europa speelt een coördinerende rol. Een dergelijk collectief «commitment» kan bijdragen aan het herstel van het onderlinge vertrouwen tussen de financiële instellingen en zo een verdieping van de huidige problemen voorkomen.

Over de Nederlandse ideeën is intensief overleg gepleegd met de andere EU-lidstaten. De minister-president besprak op 2 oktober jl. het Nederlandse plan met de Franse president Sarkozy. Ook vond intensief overleg met de andere relevante hoofdsteden plaats, op verschillende niveaus.

In de aanloop naar de Europese Raad is een aantal Europese overleggen van belang. De door president Sarkozy op 4 oktober jl. in Parijs georganiseerde bijeenkomst over de financiële crisis met de regeringsleiders van het VK, Italië en Duitsland en de presidenten van de ECB, de Europese Commissie en de Eurogroep. De daar aanwezige landen riepen onder andere op tot een gecoördineerde Europese aanpak van de crisis (iets waar Nederland dus ook voorstander van is).

Op 6 oktober besloten de Europese Staatshoofden en Regeringsleiders om met alle 27 lidstaten een nog steviger signaal af te geven over de bereidheid van alle lidstaten om de stabiliteit van het financiële systeem te handhaven – door liquiditeit te garanderen, door maatregelen ten behoeve van individuele banken, of door verbeterde garantiesystemen voor spaartegoeden. Door het treffen van deze maatregelen gaven de Europese leiders zich rekenschap van de noodzaak tot intensieve coördinatie en samenwerking.

Tijdens de Eurogroep/Ecofin vergadering van 6 en 7 oktober werd een concrete uitwerking overeengekomen van een coherent Europees optreden. Het instrument van kapitaalinjecties wordt in de conclusies op de voorgrond geplaatst. In lijn met de eerdere Nederlandse suggesties werd daaraan een zevental principes voor mogelijke overheidsinterventie bij financiële instellingen toegevoegd. Er is in dit stadium voor gekozen geen

aanduiding te geven van de potentiële omvang van de financiële interventies van de lidstaten. De hierboven genoemde bereidheid om maatregelen te nemen is dus niet aan een maximum gebonden. Daarnaast werd afgesproken dat EU-lidstaten ten minste € 50 000 aan spaartegoeden gaan garanderen, waarbij werd vastgesteld dat een groep lidstaten voornemens was dat minimum op te hogen naar € 100 000. De minister van Financiën zal u nader informeren over de uitkomsten van de Eurogroep/Ecofin vergadering van 6 en 7 oktober.

– *Actuele economische situatie*

De economische vooruitzichten zijn op dit moment onzeker als gevolg van de aanhoudende turbulentie op de financiële markten. De jongste tussentijdse voorspellingen van de Europese Commissie gaan uit van een economische vertraging voor het eurogebied van 2,7% in 2007 naar 1,3% in 2008. Het CPB raamt voor 2009 in de Macro Economische Verkenning 2009 een verdere vertraging naar 1%.

De Europese Raad zal spreken over de economische situatie en de eventueel te nemen maatregelen. Nederland vindt dat lidstaten die de benodigde budgettaire ruimte hebben in eerste instantie de automatische stabilisatoren¹ op de begroting hun werk moeten doen als reflex op de economische neergang. Het laten werken van automatische stabilisatoren is in Nederlandse ogen een belangrijk onderdeel van het Stabiliteits- en Groeipact.

Verdrag van Lissabon

Op de Europese Raad van juni jl. is afgesproken dat tijdens de Europese Raad van oktober aan de hand van een verslag van de Ierse premier wederom overleg gevoerd zal worden over de situatie rond het Verdrag van Lissabon en een gemeenschappelijke weg vooruit.

De Europese Raad van juni besloot tevens met het ratificatieproces in andere lidstaten verder te gaan. Inmiddels hebben 24 van de 27 lidstaten het Verdrag van Lissabon parlementair goedgekeurd of geratificeerd.

Op 10 september jl. werd een onafhankelijk onderzoek naar de achtergronden van het Iers «nee» publiek gemaakt. De verwerping van het Verdrag van Lissabon wordt daarin onder andere toegeschreven aan een gebrek aan informatie over het Verdrag van Lissabon en aan zorgen over de Ierse zeggenschap over een aantal specifieke beleidsterreinen. De Ierse premier zal tijdens de Europese Raad hierop een toelichting geven.

Hopelijk biedt de toelichting van de Ierse premier aangrijpingspunten voor de richting waarin een gezamenlijke oplossing gevonden kan worden. Het debat hierover zal op de Europese Raad van december voortgezet worden.

Nederland acht het van belang dat een gezamenlijke oplossing wordt gevonden. Nederland zal zich blijven inzetten voor de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon. De discussie over de institutionele structuur en de spelregels van de Unie moet afgerond worden, opdat de focus volledig komt te liggen op wat Europa concreet voor de burger kan betekenen.

Migratie en asiel

De Europese Raad zal het Asiel- en Migratiepact bekrachtigen dat tijdens de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 25 september jl. is aangenomen. Dit pact beoogt een nieuwe impuls te geven aan de discussie over

---

¹ Automatische stabilisatoren zijn de begrotingsmechanismen waarvan een stabiliserende invloed uitgaat op de conjuncturele ontwikkeling (belastingen, sociale uitkeringen).

asiel en migratie in de Unie. Daarnaast dient het pact als inbreng voor het nieuwe werkprogramma inzake Justitie en Binnenlandse Zaken, dat in 2009 uitgewerkt zal worden. Nederland is verheugd over het initiatief van het Franse voorzitterschap om het pact op te stellen. In het pact worden politieke prioriteiten vervat inzake grensbewaking, legale en illegale migratie, integratie, terugkeer, asiel en migratie in relatie tot ontwikkeling.

Stijgende voedsel- en olieprijsen

De Europese Raad zal (wederom) spreken over de stijgende voedsel- en olieprijsen.

Nederland is een voorstander van een gezamenlijke Europese respons op de hoge voedselprijzen zoals besproken in de Europese Raad van juni.

Tijdens de Europese Raad van juni jl. zijn er reeds verschillende maatregelen besproken in reactie op de hoge olieprijsen. De focus van de voorstellen lag op maatregelen die de juiste prikkels geven om tot aanpassing te komen aan een situatie met een structureel hogere olieprijs. Tijdens de komende Europese Raad zal de discussie voortgezet worden.

Nederland vindt dat maatregelen gericht moeten zijn op het leveren van structurele oplossingen als reactie op de hogere olieprijsen, waarbij marktverstorende fiscale en andere beleidsmaatregelen vermeden moeten worden. Nederland is voorstander van een grotere transparantie. Een hogere frequentie van rapporteren van olievoorraden kan instrumenteel zijn in het vergroten van de transparantie, mits er afdoende waarborgen komen voor de kwaliteit van de data en de extra administratieve lasten in verhouding staan tot de additionele baten. Andere structurele oplossingen in reactie op de hogere olieprijsen zijn het introduceren van financiële instrumenten die leiden tot verhoogde energie-efficiëntie, het gebruik van alternatieve energiebronnen en een milieuvriendelijker gebruik van fossiele brandstoffen.

Klimaat- en energiepakket

Naar verwachting zal de Europese Raad een debat voeren ter voorbereiding op de eindonderhandelingen over het klimaat- en energiepakket. Het voorzitterschap zal trachten een oriëntatie van de Raad op hoofdlijnen te krijgen ten behoeve van de onderhandelingen met het Europees Parlement. Mogelijk zullen ook reeds enkele meer specifieke vraagstukken aan de orde komen.

Voor Nederland staat voorop dat de systematiek van de voorstellen van de Commissie overeind moet blijven. Het is onverstandig en onwenselijk om wijzigingen aan te brengen in de lastenverdeling tussen de lidstaten. De balans in de Commissievoorstellen, waarin draagkracht en kosten-effectiviteit centraal staan, dient gehandhaafd te blijven. Alleen op die manier is een politiek akkoord vóór de verkiezingen voor het Europees Parlement een haalbare kaart.

Energievoorzieningszekerheid

Begin november zal de Europese Commissie naar verwachting haar tweede Strategic Energy Review uitbrengen. Deze mededeling zal geheel gewijd zijn aan de Europese energievoorzieningszekerheid en tijdens de Energieraad van december en de Voorjaarsraad van 2009 besproken worden.

Follow-up buitengewone Europese Raad van 1 september 2008

Tijdens het diner van de ministers van Buitenlandse Zaken zal gesproken worden over Georgië en de relaties van de EU met Rusland, Moldavië en het MOVP. Ten aanzien van de eerste onderwerpen zal de bespreking door de Radeb worden vervolgd. Minister Kouchner zal daarnaast de ministers informeren over zijn bezoek aan de regio van 3 t/m 5 oktober.

Reflectiegroep

In beginsel streeft het voorzitterschap ernaar, conform de conclusies van de Europese Raad van december 2007, op de Europese Raad thans de overige leden van de EU Reflectiegroep te benoemen. Het proces van consultaties van voorzitter González van de Reflectiegroep met de lidstaten is nog gaande.